

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 14. oktobar 2024.godine

RTS- Liste za transplantacije sve duže - jedan donor može da spasi osam života

RTS- Stigao je grip, ali i vakcine – građani su savesni i odgovorni

RTS- Plućna hipertenzija: Podmukli sindrom za koji stiže najsavremenija terapija

BLIC- Prof. dr Radojević Škodrić: Ostvaren ogroman napredak u pristupu retkim bolestima

BLIC- VMA PREPUN PACIJENATA! OGROMAN BROJ LJUDI SA SRČANIM SMETNJAMA Načelnik urgentnog izneo dramatične podatke: "Imamo ljude sa 30 godina i granica je sve niža"

BLIC- "Osnovci već imaju promene na krvnim sudovima, ljudi prebrzo dobijaju infarkt, šlog i rak!" Naši lekari izneli dramatično upozorenje, evo ŠTA SRBIMA SKRAĆUJE ŽIVOT, ali i što produžava

DNEVNIK- POČELO TESTIRANJE PRVE VAKCINE PROTIV RAKA PLUĆA Kliničko ispitivanje urađeno u sedam zemalja

POLITIKA- „Čišćenje“ lista čekanja na Institutu „Dedinje“

DZ VOŽDOVAC- 16. OKTOBAR SVETSKI DAN HRANE I OKTOBAR MESEC PRAVILNE ISHRANE - 2024. GODINE

RTS i Društvo o Listi za transplantaciju sve duže - jedan donor može da spasi osam života

Više od 2.000 ljudi u Srbiji čeka na transplantaciju organa. I dok liste postaju sve duže, broj donora se ne povećava, pa je ove godine urađeno manje kadaveričnih transplantacija nego prošle. Najviše zatraženih i dobijenih saglasnosti za doniranje organa bilo je u Kliničkom centru Vojvodine. Udržanje "Zajedno za novi život" povodom Evropskog dana donora organizovalo je tribinu u Novom Sadu.

DRUŠTVO

Materija obuzaraja, zatrog aviona – poja vuka kaputne, sveđaci dokumentarac orikiva počinio

Danas je Potporv Prevste Bogosavlje – u mrežu poznat kao ženeki prazni

Primotine katastrofe biste nam sve delili i sreću – Crveni križ edukuje mlade kako da postupaju u kritičnim situacijama

Čaćari pripremili novac za lečenje Vanje, Nemanje, Danke i dva Đulana – kako i vi možete da pomognete

Pozari, suše i poplave – kako da postanemo otporni na posledice klimatskih promena

Više od 2.000 pacijenta u Vojvodini je na dijalizi, mnogi od njih su na čekanju za kadaveričnu transplantaciju bubrega. Neki su imali sreću da ga dobiju od srodnika, dok drugi čekaju na operaciju od nekoliko meseci pa do deset godina, tokom kojih tri puta sedmično odlaze na dijalizu.

Prizemio Milan Šradić

"Ja sam bubrežnu funkciju izgubila sa 23 godine, krenula na dijalizu. Bila sam na dijalizi tri godine i tri meseca i posle toga sam dobila bubreg od majke. Ja sam dijalizu jako teško podnosila. Često se dešavalo da dobijem transfuzije, da završim na hitnoj posle same dijalize. Imala sam skokove i padove pritiska, glavobolje, mučnine, povraćanje, tako da je za mene život na dijalizi stvarno bio preživljavanje", kaže Dragana Kovačević.

U Kliničkom centru Vojvodine prosečno se obavi oko 20 transplantacija bubrega godišnje, dok je na listi čekanja oko 100 pacijenata.

"Problem u celom svetu i kod nas jeste nedovoljan broj davalaca bubrega, jer je broj bolesnika svakog dana sve veći. Liste čekanja za transplantaciju bubrega su sve veće, a broj donora uvek nekako ostaje sličan i isti", kaže prof. dr Lada Petrović, nefrolog.

Liste za transplantacije sve duže - jedan donor može da spasi osam života

Više od 2.000 ljudi u Srbiji čeka na transplantaciju organa. I dok liste postaju sve duže, broj donora se ne povećava, pa je ove godine urađeno manje kadaveričnih transplantacija nego prošle. Najviše zatraženih i dobijenih saglasnosti za doniranje organa bilo je u Kliničkom centru Vojvodine. Udržanje "Zajedno za novi život" povodom Evropskog dana donora organizovalo je tribinu u Novom Sadu.

Više od 2.000 pacijenta u Vojvodini je na dijalizi, mnogi od njih su na čekanju za kadaveričnu transplantaciju bubrega. Neki su imali sreću da ga dobiju od srodnika, dok drugi čekaju na operaciju od nekoliko meseci pa do deset godina, tokom kojih tri puta sedmično odlaze na dijalizu.

"Ja sam bubrežnu funkciju izgubila sa 23 godine, krenula na dijalizu. Bila sam na dijalizi tri godine i tri meseca i posle toga sam dobila bubreg od majke. Ja sam dijalizu jako teško podnosila. Često se dešavalo da dobijem transfuzije, da završim na hitnoj posle same dijalize. Imala sam skokove i padove pritiska, glavobolje, mučnine, povraćanje, tako da je za mene život na dijalizi stvarno bio preživljavanje", kaže Dragana Kovačević.

U Kliničkom centru Vojvodine prosečno se obavi oko 20 transplantacija bubrega godišnje, dok je na listi čekanja oko 100 pacijenata.

"Problem u celom svetu i kod nas jeste nedovoljan broj davalaca bubrega, jer je broj bolesnika svakog dana sve veći. Liste čekanja za transplantaciju bubrega su sve veće, a broj donora uvek nekako ostaje sličan i isti", kaže prof. dr Lada Petrović, nefrolog.

Prosečan donor u Vojvodini je muškarac starosti oko 40 godina, a poslednjih 10 godina broj donora u Srbiji četiri puta je manji od evropskog proseka.

"Evropske organizacije definišu svoje zahteve kroz broj donacija, odnosno insistiraju da zemlja zadovoljava potrebe svojih građana, a onda može da uđe u razmenu i na teritoriji Evrope. Naša zakonska regulativa je usklađena sa tim zahtevima, nije to neki strogi preduslov. Preduslov je pre svega da mi imamo što veći broj donora", kaže dr Aleksandra Plećaš Đurić, nacionalna koordinatorka za transplantaciju organa.

U Srbiji su ove godine urađene 22 transplantacije - 10 bubrega, tri srca i jetre i šest rožnjača.

Udruženja podsećaju i da su 20 puta veće šanse da će vam u životu biti potreban donor nego što ćete biti u prilici da budete jedan od njih, kao i da samo jedan može da spasi čak osam života.

The screenshot shows a news article from RTS (Radio-Televizija Srbija) titled "Stigao je grip, ali i vakcine – građani su savesni i odgovorni". The article discusses the start of the flu season and the beginning of vaccination. It features a video interview with Dr. Vesna Jovanović. The right side of the screen displays a sidebar with various news snippets and advertisements for PTC.

Stigao je grip, ali i vakcine – građani su savesni i odgovorni

Grip nam je ove godine stigao ranije nego inače. U zdravstvenim ustanovama kažu da u borbi protiv respiratornih i stomačnih infekcija gotovo nisu imali pauzu, čak ni tokom leta. Da li nam je neophodno pooštavanje epidemioloških mera?

Prošlo je sedam dana od početka imunizacije gripa u Srbiji. Sezona vakcinacija je počela velikim interesovanjem građana

„Prema rezultatima dobijenim posle osam dana vakcinisano je 80 hiljada građana. To je odlična mera za zaštitu kada je u pitanju sprečavanje infekcije koju izaziva virus gripa. To je najbolja metoda koja će sprečiti komplikacije i omogućiti da se najveći broj naših građana ne razboli. Jako je važno da samovakcinacijom postizemo i jednu visoku brigu o najbližim članovima porodice. Očekujemo da će se ovakav odziv i intenzitet nastaviti”, rekla je prof. dr. Vesna Jovanović, direktorka Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“.

samovakcinacijom postižemo i jednu visoku brigu o najbližim članovima porodice. Očekujemo da će se ovakav odziv i intenzitet nastaviti", rekla je profesorka Verica Jovanović, direktorka Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut".

Direktorka Instituta, koji je osnovan pre tačno 100 godina – 1924. pod imenom Centralni higijenski zavod, ističe da su osnovne indikacije i preporuke za vakcinaciju – lica starijih od 65 godina i osobe koje imaju hronične bolesti, kardiovaskularne bolesti, bolesti respiratornog trakta i dijabetes...

Naravno, mogu se vakcinisati sva lica starija od šest meseci, lica koja imaju poremećaj imuniteta i onkološki pacijenti.

„Srbija je obezbedila 340 hiljada doza trovalentnih i četvorovalentnih vakcina. Ove godine imamo Torlakovu vakcincu, sa našeg instituta", rekla je profesorka Jovanović.

„Ne možemo da izbegnemo neke manje epidemije, ali to nije zabrinjavajuće za celokupno društvo. Zato je vakcina tu, i preporuka je da se građani vakcinišu. Dodatne mere nam nisu potrebne, već treba da vodimo računa o zdravlju", rekla je gošća RTS-a.

Istiće da instituti i domovi zdravlja intenzivno prate kretanje i pojavu slučajeva malih boginja, uz apel da roditelji koji nisu vakcinisali svoju decu protiv malih boginja i velikog kašlja, to i učine. Govoreći o preventivi uošte, prof. Jovanović je podsetila i da je oktobar – mesec borbe protiv raka dojke.

„Mobilni mamograf je na Kalemeđdanu u Beogradu. Bili smo na lokacijama širom Srbije. Osnovna poruka je da svaka dama koja nije uradila mamografiju, a ima preko 50 godina, taj pregled obavezno uradi", istakla je profesorka.

The screenshot shows a news article titled "Plućna hipertenzija: Podmukli sindrom za koji stiže najsvremenija terapija". The article discusses pulmonary hypertension as a syndrome rather than a single disease, mentioning its connection to heart failure and the importance of early diagnosis and treatment. It quotes Prof. dr. Arsen Ristić from the University Hospital Center Belgrade. To the right, there is a promotional banner for "Zivot je sport" (Life is Sport) featuring various sports equipment like kettlebells and dumbbells.

Plućna hipertenzija: Podmukli sindrom za koji stiže najsvremenija terapija

Plućna hipertenzija ne spada u pojedinačne bolesti, već se definije kao sindrom povišenog pritiska u plućnoj cirkulaciji. O tome koliko je to stanje opasno, i na koji način se tretira inovativnim terapijama, za RTS-je govornica prof. dr. Arsen Ristić, načelnik Odjeljenja za srčanu insuficijenciju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije.

RTS je govorio prof. dr Arsen Ristić, načelnik Odeljenja za srčanu insuficijenciju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije.

Najteže forme sindroma plućne hipertenzije su u slučaju obolelih krvnih sudova, i tada je najčešće reč o plućnoj arterijskoj hipertenziji.

„To su osobe koje imaju naslednu formu bolesti, osobe koje imaju bolest kao posledicu srčanih mana, koje nisu mogle biti korigovane u detinjstvu, i osobe koje imaju oboljenja u okviru sistemskih autoimunih bolesti“, rekao je prof. Ristić, i naglasio da postoje i pacijenti kod kojih nije utvrđen uzrok plućne hipertenzije.

„Na žalost, kada se ovaj problem ne prepozna, često i mlade osobe, žive prosečno tri ili četiri godine. Od kada postoje moći inovativni lekovi koji pacijentima jako pomažu, u prvom koraku od kada smo mogli da primenjujemo monoterapiju za ovo oboljenje je prognoza dvostruko popravljena“, dodao je gost RTS-a.

Profesor Ristić najavljuje uvođenje nove biološke terapije za desetak dana.

„Svuda u svetu je problem da se blagovremeno prepoznaju osobe koje se zamaraju, kojima nedostaje vazduha pri naporu, i da iz mnogo češćih stanja kao što je šećerna bolest, opstruktivne bolesti pluća, astma, odvoje one osobe koje imaju povišeni pritisak u plućnoj cirkulaciji, a da se onda, u sledećem koraku kroz jedan dijagnostički algoritam koji već dugi niz godina funkcioniše na više mesta u našoj zemlji prepozna da li se radi o primarnoj bolesti krvnih sudova u plućima, o urođenoj srčanoj mani, autoimunoj bolesti ili možda o poremećaju zgrušavanja krvi“, izjavio je prof. Ristić.

Kada se saberu osobe koje imaju primarnu bolest plućne cirkulacije kao prva grupa pacijenata i grupa koja je imala plućne embolije, tih ljudi ima između 80 i 90 na milion stanovnika, od čega se prepozna polovina kojoj se omogućava terapija.

Koje simptome ne smemo da zanemarimo

Načelnik Odeljenja za srčanu insuficijenciju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije savetuje ljudu da, kada primete nedostatak vazduha u naporu, kada se više zamaraju, i ako primete oticanje nogu, to ne zanemaruju, već da se jave lekaru.

„Rano otkrivanje i uvođenje terapije mladim ljudima često znači život, i znači bukvalno to koliko će živeti, da li će život biti kraći ili najduži mogući u skladu sa aktuelnom dostupnom terapijom“, istakao je profesor.

Pacijentima su preko Fonda za retke bolesti i Fonda zdravstvenog osiguranja dostupni svi lekovi koji su u inernacionalnim preporukama za lečenje ovog teškog stanja.

Kombinovana terapija i najmoderniji inovativni lekovi i terapija su velika za pacijente i njihovu šansu da bolje podnose fizički napor, da se vrati svom poslu i da kvalitetnije žive.

Edukacija, informisanost, pravovremena dijagnostika i multidisciplinarni tim stručnjaka, uz kombinovanu i inovativnu terapiju, dobar su primer tretiranja plućne hipertenzije na najkvalitetniji način, zaključuje prof. dr Arsen Ristić.

Prof. dr Radojević Škodrić: Ostvaren ogroman napredak u pristupu retkim bolestima

Direktorka RFZO učestvovala na manifestaciji za podršku osobama sa retkim bolestima

Budžet za retke bolesti povećan 55 puta od 2012. godine

Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) profesor dr Sanja Radojević Škodrić učestvovala je u nedelju na manifestaciji koju je Nacionalni savez retkih bolesti Srbije priredio u parku Ušće a u cilju podrške i poboljšanja kvaliteta života osoba sa retkim bolestima i njihovih porodica.

Više od 720 obolelih od retkih bolesti se leči o trošku države

Direktorka Fonda je tom prilikom razgovarala sa predstavnicima udruženja i roditeljima dece obolele od retkih bolesti.

Prof. dr Sanja Radojević Škodrić je istakla da je poslednjih godina ostvaren ogroman napredak u pristupu retkim bolestima, koje su zahvaljujući podršci i angažovanju predsednika Srbije Aleksandra Vučića i njegove supruge Tamare, prvi put došle u fokus zdravstvenog sistema.

Budžet za retke bolesti povećan za 55 puta

Sve to bilo je moguće zahvaljujući konstantnom povećanju budžeta za retke bolesti koji je od osnivanja 2012. do danas povećan čak 55 puta – sa 130 miliona dinara na 7,2 milijarde dinara.

Kao rezultat povećanih ulaganja, broj obolelih koji se leče o trošku države porastao je sa osam na više od 720, a broj bolesti koje se leče iz budžeta sa dve na 40.

A screenshot of a news article from the Blic website. The headline reads "VMA PREPUN PACIJENATA! OGROMAN BROJ LJUDI SA SRČANIM SMETNJAMA Načelnik urgentnog izneo dramatične podatke: "Imamo ljude sa 30 godina i granica je sve niža"" (The VMA is full of patients! A huge number of people with heart problems. The head of the emergency department revealed dramatic statistics: "We have people from 30 years old and the limit is all the way down"). The page includes a photo of three women, a sidebar with a video player, and a weather forecast at the bottom.

VMA PREPUN PACIJENATA! OGROMAN BROJ LJUDI SA SRČANIM SMETNJAMA Načelnik urgentnog izneo dramatične podatke: "Imamo ljude sa 30 godina i granica je sve niža"

Obim posla u Klinici za urgentnu internu medicinu se povećao, a broj mladih sa srčanim problemima je drastično povećan

Vremenske oscilacije uzrokuju povećan broj prijema pacijenata sa visokim pritiskom i drugim simptomima

Profesor doktor Nemanji Đenić, načelnik Klinike za urgentnu internu medicinu Vojno-medicinske akademije istakao je jutros da je poslednjih dana obim posla i te kako povećan, a broj mladih koji imaju problema sa srcem drastično je povećan.

Najtežih pacijenata u poslednjih 20 godina ima za čak oko 1.000 više, ističe dr Đenić i dodaje da je obim posla i tokom poslednjih dana povećan.

- Ovih dana imamo 10 do 15 odsto povećanje hospitalizovanih. Samo prošle srede bilo je 22 prijema što je znatno veći broj nego pre dve nedelje. Ovo se meri sa onim brojem koji je bio u najtoplijem periodu godine - kaže dr Đenić.

Vremenske oscilacije ne pogoduju ljudima, pa osim velikog broja prijema ogroman je broj i onih koji se žale na simptome poput:

nesvestice

bola u grudima

nepравилног рада срца

осцилације притиска

Већина људи долази у ordinaciju i kaže: "Imam glavobolju"

- Mnogo pacijenata sa visokim pritiskom sada, obzirom na promenu temperature, na promenu načina života, na ovaj stres koji prati ovaj period godine. Tako da većina људи долази u ordinaciju i kaže: 'Imam glavobolju.' To su najčešće "stezajuće" glavobolje, zujanje u ušima, bol u grudima i ovi simptomi su često i uzrok povećanog pritiska - kaže dr Đenić.

Napominje i da kada pritisak pada, to su obično sledeći simptomi:

vrtoglavica

nestabilnost pred očima.

- Pacijent dođe i kaže "naglo sam ustao i onesvestio se, imam crnilo pred očima, loše se osećam" i to je najčešće rezultat slabog pritiska - kaže dr Đenić.

Pacijenti su uglavnom mlađe dobi, ističe i to čak od 30 do 60 godina.

- Imamo ljude u 30-im godinama sa veoma ozbiljnim problemom sa pritiskom. Tu je i standardna populacija sa preko 55 ili 60 godina - kaže dr Đenić.

Ishrana vodeći faktor hipertenzije kod mladih

Loša ishrana jedan je od glavnih faktora koji utiču na probleme sa pritiskom kod mladih, kaže dr Đenić.

- Glavni problem i glavni neprijatelj srcu je brza ishrana i slana, ali tu je i način života, stres, nesanica, iscrpljenost... Promena vremena je, takođe, veoma značajan faktor. Vreme i loše životne navike apsolutno sinergički deluju i dovode do ovoga što sada imamo, a to je ogroman broj људи sa oscilacijama pritiska - kaže dr Đenić.

Greške koje činimo pri merenju pritiska

Alarm da nešto nije u redu sa našim organizmom predstavlja pritisak koji ide preko 150 i to kada takav pritisak izmerimo više puta zaredom, kaže dr Đenić.

On je ukazao i na greške prilikom merenja pritiska.

- Ruka mora biti u nivou srca, znači u nivou tela. Mora biti opuštena i relaksirana, naslonjena na neku čvrstu podlogu. Pod uglom 90 stepeni, ali uvek naslonjena nešto. Ne sme ruka biti u vazduhu. I onda možemo da izmerimo pravilnije pritisak - objašnjava dr Đenić i naglašava da, ukoliko merimo pritisak na svakih pola sata nećemo dobiti nikakve rezultate.

U zavisnosti da li nam pritisak varira ka višem ili nižem nije loše pojesti nešto slatko ili slano, savetuje dr Đenić.

- Kada je pritisak niži, možemo da uzmemo nešto slano ili mineralnu vodu. Treba podići nogu u nivou tela, da nam mozak dobije više krvi i onda ćemo imati brz prestanak simptoma. Kada je u pitanju slatka hrana za dizanje pritiska, ona neće imati neposredno veliki uticaj na pritisak. U tom slučaju problematični su pacijenti koji imaju visoke pritiske i to preko 180 ili 200. Tu jedino lekovi mogu da pomognu - kaže dr Đenić.

Ogroman obim posla za kardiologe protekle nedelje

Čak 22 prijema osoba sa srčanim popuštanjem bilo je prošle nedelje na VMA, ističe dr Đenić, što je zabrinjavajuća brojka.

- Srčano popuštanje dolazi kao posledica dugoročno povećanog krvnog pritiska. Srčani mišić slabi, javlja se i poremećaj ritma... Neophodno je lečiti na vreme hipertenzije kako ne bismo imali aritmije i infarkte - kaže dr Đenić.

Naglašava da dugoročno imamo trend sve mlađih pacijenata sa hipertenzijama i prosek postaje sve niži i niži.

- Prosek postaje niži i to jeste za brigu. To što nemamo simptome ne znači da ne treba da merimo pritisak. Proverite ga barem 2,3 puta mesečno čak iako je normalan. Važno je smanjiti stres, ako smo zdravi bar dva puta godišnje treba raditi laboratoriju, proveravati šećer i holesterol - kaže dr Đenić.

Đenić savetuje da se za svaku tegobu treba javiti pre svega lekaru.

- Ako osećate da vam srce preskače, ili da imate širok bol iza grudne kosti koja se širi ka vratu i ramenima, ako se javi i napor pri tome, obavezno se treba javiti lekaru - savetuje dr Đenić za RTS.

The screenshot shows a news article from Blic's website. The main headline reads: "Osnovci već imaju promene na krvnim sudovima, ljudi prebrzo dobijaju infarkt, šlog i rak!" Below the headline, it says: "Naši lekari izneli dramatično upozorenje, evo ŠTA SRBIMA SKRAĆUJE ŽIVOT, ali i šta produžava". The article is dated 14. oktobar 2024. At the bottom of the article, there is a video player showing a segment from Blic TV. On the right side of the page, there is a sidebar with other news snippets and a weather forecast.

"Osnovci već imaju promene na krvnim sudovima, ljudi prebrzo dobijaju infarkt, šlog i rak!" Naši lekari izneli dramatično upozorenje, evo ŠTA SRBIMA SKRAĆUJE ŽIVOT, ali i šta produžava

Profesor dr Vladimir Kovčin, onkolog i doktor kardiolog Dragan Simić istakli su da postoje razni faktori koji utiču na dužinu života kod Srba. Onih koji su prešli stotu, ima, ističu lekari, ali veoma malo. Uglavnom su svi imali iste životne navike i uslove, međutim, kada su mlađe generacije u pitanju, naši doktori smatraju da će biti sve manje onih koji će zaći u duboku starost.

Kardiovaskularne bolesti su globalni zdravstveni problem koji ne pravi razliku među polovima, ali i dalje pogoda žene u nešto većem procentu.

Prema najnovijim statistikama, oko 40 odsto žena i 36 odsto muškaraca širom sveta umire od kardiovaskularnih bolesti. Uz to, kancer je drugi najčešći uzrok smrtnosti, odnoseći živote 10 odsto žena i 14 odsto muškaraca.

Ovi brojevi ukazuju na hitnu potrebu za podizanjem svesti i unapređenjem preventivnih mera u borbi protiv ovih opasnih bolesti.

- Kardiovaskularno zdravlje i ateroskleroza koja je osnova koronarne bolesti i tih takozvanih ishemijskih bolesti, sa današnjim stilom života počinje mnogo ranije nego nekada. Mi već sada kod dece možemo videti da ne žive kako treba. Ne hrane se kako treba, imaju prekomernu težinu, ne kreću se i mnogo vremena provode pored ekrana. Vi sada imate decu od 12 ili 14 godina koji imaju početni aterosklerotski plak u krvnim sudovima. Njihova životna perspektiva već sada nije dobra - upozorava dr Simić.

Ništa bolje stanje nije i sa populacijom od 30 do 45 godina

Već u tridesetim godinama počinju da se javljaju opasne boljke.

- Mi sad vidimo da ti ljudi dobijaju prebrzo infarkte, šlogove, koronarnu bolest, stentove i tako dalje. Otvaraju se vrata jedne potpuno nove populacije pacijenata. Mi spadamo u grupu naroda koja ima srednje ulaganje u zdravstvo. A zbog toga što mnogo toga lošeg radimo, mi smo četvrta grupa zemalja sa veoma visokim rizikom za življenje - kaže dr Simić.

Kada se svi faktori rizika sklope, prosečan životni vek u Srbiji za muškarce je samo 70.2 godine, a za žene je nekih 75.6 godina. U mnogim skandinavskim zemljama prosečno ljudi žive i do deset godina više nego u Srbiji, napominje dr Simić.

"Dođe čovek 90-93 godine, uvek ga pitam za recept"

Kako kaže dr Simić, od pacijenata koji su prevalili osamdesetu, kada pita o dugovečnosti, uvek dobija sličan odgovor.

- Prvo većina tih ljudi je mršava. Nemaju viška kilograma. Ceo život nisu radili ništa ekstremno loše, bili su fizički aktivni, ili su rano prestali da puše, ili ne puše uopšte. Nemaju dijabetes, umereni su u alkoholu, fizički su aktivni, mentalno prihvatljivi, ne izlažu se velikom stresu i odrasli su u jednoj sredini koja nije urbana, uglavnom van centra grada. Sve ih je to dovelo u neke mirne vode života, da čak i onima preko 90 godina, kada pregledate srce, vidite da imaju jedan sasvim dobar kardiovaskularni sistem - kaže dr Simić.

Sve je više mladih obolelih od karcinoma

Profesor dr Vladimir Kovčin izneo je i dramatične podatke kada je u pitanju granica obolevanja od kancera.

- Sve je više mladih koji boluju od karcinoma. Bolesti koje su bile vezane za kasnije životno doba, postaju bolest mlađih - kaže dr Kovčin.

Dr Kovčin napominje i da, kada je u pitanju dužina životnog veka, postoje stvari na koje nikako ne možemo da utičemo.

- Ne možemo da utičemo na svoju genetiku, ali možemo da utičemo na sve drugo što dovodi do obolevanja i do teških bolesti, kako kardiovaskularnih, tako i onkoloških bolesti - kaže dr Kovčin.

Saveti lekara kako doživeti stotu

Lekari savetuju da je ključ za zdrav i dug život:

zdrav način života

što manje izlaganje rizičnim faktorima

fizička aktivnost

i umerenost u hrani i piću

Kako kažu, tu spada i:

dobro raspoloženje

relaksacija

eliminacija stresa

Podvlače i da je kontrola svoga tela i zdravlja izuzetno važna:

kontrola krvnog pritiska

šećer

vrednosti lošeg holesterola

kontrola težine

Ako imate lošu genetiku, o svim ovim stvarima morate tri puta više voditi računa.

- Važno je da se već sa 30 godina dobro zapitate šta radite, kako provodite vreme i kako se hranite i kontrolišete. Sa 50 godina je već kasno! - upozorava dr Simić za "Prva" TV.

ДНЕВНИК

POČELO TESTIRANJE PRVE VAKCINE PROTIV RAKA PLUĆA Kliničko ispitivanje urađeno u sedam zemalja

Lekari su počeli da testiraju prvu mRNA vakcincu protiv raka pluća na pacijentima u sedam zemalja, a kliničko ispitivanje prve faze na ljudima pokrenuto je na 34 istraživačke lokacije u sedam zemalja: Velikoj Britaniji, SAD, Nemačkoj, Mađarskoj, Poljskoj, Španiji i Turskoj.

Vakcinu poznatu kao „BNT116” napravio je „BioNTech”, a deluje po principu da pronalazi ćelije raka i potom ih ubija i sprečava da se vrate, piše Gardijan.

Cilj vaccine je da se ojača imunološki odgovor bolesne osobe na rak, a da zdrave ćelije ostanu netaknute.

Januš Rač (67) iz Londona je prva osoba koja je dobila vakcinu u Velikoj Britaniji. Njemu je dijagnoza postavljena u maju, a ubrzo je počeo hemoterapiju i radioterapiju.

On je nedavno primio šest injekcija u razmaku od pet minuta u ustanovi za klinička istraživanja Nacionalnog instituta za zdravstvena istraživanja.

Vakcinu će dobijati na šest nedelja, a zatim na svake tri nedelje tokom 54 nedelje.

- Nadamo se da ćemo preći na fazu 2, fazu 3, a zatim se nadamo da će ta vakcina ući u praksu širom sveta i da ćemo spasiti mnogo pacijenata koji boluju od raka pluća - izjavio je profesor na Univerzitetu u Londonu i onkolog Siov Ming Li.

Rak pluća je vodeći uzročnik smrti od raka u svetu, a svake godine od raka pluća umre oko 1,8 miliona ljudi.

ПОЛИТИКА

„Čišćenje“ lista čekanja na Institutu „Dedinje“

Institut za kardiovaskularne bolesti „Dedinje“ i ovog vikenda je aktivno sprovodio mere Ministarstva zdravlja usmerene na smanjenje lista čekanja za medicinske usluge. U okviru ovog programa u subotu je obavljeno 20 koronarografija, 10 složenih elektrofizioloških procedura, 24 skenerska snimanja, 10 pregleda na magnetnoj rezonanci i 10 operacija na otvorenom srcu.

Ovaj program se realizuje svake subote, dok se tokom cele nedelje nastavljaju pregledi, uključujući 24 skenerska i 10 snimanja srca na magnetnoj rezonanci, nakon kojih pacijenti odmah dobijaju rezultate.

-Atmosfera u Institutu je izuzetno radna i posvećena, te se nadamo da ćemo uskoro moći obavestiti javnost da su i u drugim službama „Dedinja“, osim Klinike za kardiohirurgiju, koja je već rešila svoje liste čekanja, postignuti slični rezultati – istakao je prof. dr Milovan Bojić, direktor Instituta „Dedinje“.

16 ОКТОБАР СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ И ОКТОБАР МЕСЕЦ

ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ - 2024. ГОДИНЕ

Дом здравља „Вождовац“ обележава Октобар, месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране. Ове године под **слоганом „Право на храну за бољи живот и будућност“**, са низом активности.

У организацији Службе за поливалентну патронажу, током месеца, радним данима од 7:30 до 10:00 часова, у Кутку здравља 1 (ул. Устаничка 16), „Кутку здравља 2“ (ул. Булевар ЈНА 86а) и кроз рад у породицама биће приужене следеће услуге/садржаји:

- ❖ Одређивање БМИ, контрола телесне тежине
- ❖ Контрола нивоа шећера у крви
- ❖ Контрола крвног притиска и пулса
- ❖ Процена фактора ризика у настанку ХНО
- ❖ Предавања/ рад у малим групама у основним школама ГО „Вождовац“
- ❖ У посетама породицама биће пружене значајне информације о правилној ис храни, редовној физичкој активности, престанку пушења, контроли телесне тежине
- ❖ Подела здравствено промотивног материјала

Планиране активности у локалној заједници:

Место одржавања	Термин	Интервенције и Здравствено васпитни рад	Активности
МЗ „Медаковић III“ Ул. Боривоја Стевановића 41	08ч-09ч среда	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Милорад Медаковић“ Ул. Милорада Умљеновића 18	08ч-09ч уторак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Шумица“ Ул. Устаничка 125С	08ч-09ч четвртак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Душановац“ Озренска 39	08ч-09ч	ТА, Гликемија Здрави стилови живота	Спроводе се планиране активности Службе за

	среда	Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	поливалентну патронажу
МЗ „Браће Јерковић“ Ул. Мештровићева 34	08 ³⁰ ч-09 ³⁰ ч среда	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Тешића Купатило“ Ул. Рада Кончара 1А	08 ³⁰ ч-09 ³⁰ ч уторак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Бањица“ Ул Булевар Ослобођења 96	08 ³⁰ ч-09 ³⁰ ч четвртак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Милунка Савић“ Ул. Ванђела Томе 5	08 ³⁰ ч-09 ³⁰ ч четвртак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патроанжу

Удружење пензионера Ул. Љубе Недића 12	08 ³⁰ ч-9 ³⁰ ч Четвртак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Горњи Вождовац“ и МЗ „Доњи Вождовац“ Ул. Војводе Степе 89	08ч-09ч Уторак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
Клуб пензионера „Треће доба“ Ул. Војводе Степе 280	08ч-09:30ч Уторак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу
МЗ „Јајинци“ Булевар ЈНА 86	08ч – 09ч Понедељак	ТА, Гликемија Здрави стилови живота Превенција незаразних хроничних болести Скрининг у служби здравља	Спроводе се планиране активности Службе за поливалентну патронажу